

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/89/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5817205169
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5817205169.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Jozefa Turzu, v spore žalobkyne: X. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. W. XXX, právne zastúpená: JUDr. Dušan Serek advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Námestove, Lúčna 6100/1, proti žalovaným: 1/ S. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. Q. XXX, B., 2/ Ing. S. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXXX/XX, S., 3/ Q. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, N., 4/ X. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, D., 5/ B. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. W. XXX, 6/ H. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX/X, S., 7/ B. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, 8/ B. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, 9/ B. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, 10/ I. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, 11/ D. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, 12/ W. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXXX/XX, S. S., 13/ K. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX, T. A., 14/ U. V., XX.XX.XXXX, bytom L. W. XXX, žalovaní 1/až 11/ právne zastúpení: JUDr. Peter Vevurka, advokát so sídlom v C., B. XXX/XX, o určenie spoluvlastníckeho práva k pozemku, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 11C/63/2017-106 z 15. októbra 2019, takto

rozhodol:

V konaní pokračuje s dedičmi žalovaného 13/ K. V., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. A., C. XXX/XX, zomr. XX.XX.XXXX a to

- A. V., rod. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. A., C. XXX/XX ako žalovanou 13a/,
- A. U., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. A., C. XXX/XX (prechodne bytom XX K. N., T. C. XHR) ako žalovanou 13b/,
- U. V., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. A., C. XXX/XX (prechodne bytom XX, B. N., S., T., C ako žalovanou 13c/,
- K. V., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. A., C. XXX/XX ako žalovaným 13d/.

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu (výrok I.), ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. L. W., a to konkrétne EKN parc. č. 1308, zapísanej na LV č. XXX v podiele 348/1696, EKN parcely č. 3148 zapísanej na LV č. XXX v podiele 348/2544, EKN parciel č. 1079, 1938, 2354, 2356 zapísaných na LV č. XXXX v podiele 348/848, EKN parciel č. 2384, 2385 zapísaných na LV č. XXXX v podiele 348/848. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ až 14/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Okresný súd primárne, v zmysle § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“) posudzoval, či žalobkyňa preukázala existenciu naliehavého právneho záujmu na žalobou uplatnenom určení vlastníckeho práva. Zistil, že v katastri nehnuteľností je vedená ako vlastníčka sporných nehnuteľností W. V.. Žalobkyňa tvrdila, že v dedičskom konaní po W. V. zdedila (okrem iného) podiely v nehnuteľnostiach zapísaných v pozemknoknižných protokoloch, ktoré však boli v tom čase skomasované a účastníci komasácie užívali svoj majetok v komasovanom stave, aj keď štátna moc

v čase prejednávania dedičstva komasácie neuznávala. Potom, aj keď nehnuteľnosti boli v dedičskom konaní prejednané v pôvodnom (predkomasačnom) pozemnoknižnom stave zodpovedá jej zdedené vlastníctvo konkrétnemu komasačnému vlastníctvu. Žalovaní tieto tvrdenia namietali a mali za to, že sporné nehnuteľnosti neboli predmetom dedenia a patria do dedičstva po W. V.. Vzhľadom na uvedené, okresný súd konštatoval, že podanou žalobou môže dôjsť k odstráneniu sporu medzi stranami a žiadaným určením sa vyriešia vlastnícke vzťahy k predmetným nehnuteľnostiam a žalobkyňa má naliehavý právny záujem na žiadanom určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam.

3. Následne sa okresný súd zaoberal posúdením dôvodnosti návrhu vo veci samej. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že v extraviláne katastrálneho územia L. W. došlo v rokoch 1947 a 1948 ku komasácii, ktorá bola právne zavŕšená meritórnym rozsudkom vydaným Krajským súdom v Ružomberku z 31.07.1948. Vlastníci nehnuteľností, vrátane právnych predchodcov sporových strán, vstúpili do držby nehnuteľností v stave, ktorý zodpovedal schváleným pozemkovým úpravám. V čase ukončenia komasácie došlo k zmene spoločenského režimu s tým, že novo nastupujúci režim neuznával komasácie, a to ani tie, ktoré boli riadne ukončené. Účastníci právnych vzťahov sa dostali do situácie, kedy im bola známa skutočnosť o právoplatne ukončených pozemkových úpravách, v zmysle ktorých sa ujali držby k novovzniknutým pozemkom, ale zároveň vo vzťahu k štátnym orgánom a právnym listinám museli používať identifikáciu nehnuteľností v zmysle pozemkovej knihy. Štát nerešpektovaním svojich predošlých rozhodnutí zapríčinil diskontinuitu v evidovaní vecných práv k nehnuteľnostiam. Okresný súd vychádzal z toho, že v dedičskom konaní po poručiťke W. V. boli prejednané nehnuteľnosti v pozemno-knižnom stave, hoci v extraviláne obce L. W. v tom čase už platil stav po komasácii a ľudia aj reálne užívali nehnuteľnosti podľa komasačného stavu, čoho si museli byť vedomí aj účastníci dedičského konania. Nemohol však stotožniť pozemnoknižné parcely s komasačnými, resp. s tými, ktoré boli pridelené na miesto komasáciou zaniknutých pôvodných pozemnoknižných parciel, pretože sa nezachovalo zrovnávacie zostavenie k umiestňovaciemu plánu. Z tohto dôvodu nemohol stotožniť predmet dedičského konania po nebohej W. V. so stavom komasačným, ktorý je aj v súčasnosti zapísaný v katastri nehnuteľností. Okresný súd prisvedčil argumentácii žalobkyne, že nemohla ovplyvniť to, že orgány štátu neuznávali komasačný stav a na základe dedičského rozhodnutia po nebohej W. V. bola v presvedčení, že nadobudla celý podiel k nehnuteľnostiam po poručiťke, zároveň však považoval za potrebné prihliadnúť aj na určitú vôľu ostatných účastníkov dedičského konania, nakoľko tí sa v dedičskom konaní vo vzťahu k dedičstvu vyjadřili len k stavu pozemno-knižnému, ale nie je zrejmé ich vôľu k stavu komasačnému.

4. Okresný súd sa zaoberal vydržaním predmetných spoluvlastníckych podielov po nebohej W. V. žalobkyňou. Z pohľadu zákonných predpokladov vydržania vyplývajúcich z ust. § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka však konštatoval, že u žalobkyne absentuje dobromyseľnosť. Uvedol, že žalobkyňa v čase vydania dedičského rozhodnutia po W. V. musela mať vedomosť o tom, že v obci L. W. v minulosti prebehla komasácia a ľudia sa reálne ujali držby a užívania pozemkov podľa komasačného vzťahu. Poručiťka W. V. a jej rodina užívali predmetné pozemky v stave komasačnom a nie v stave pozemno-knižnom. Hoci žalobkyňa mohla byť v subjektívnom presvedčení, a to aj na základe dedičského rozhodnutia po neb. W. V., o tom, že je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu v predmetných nehnuteľnostiach, objektívne musela mať o tom aspoň pochybnosť, nakoľko si musela byť vedomá, že tu existuje a reálne sa používa stav komasačný, ktorý nebol predmetom dedičského konania. Okresný súd tak konštatoval, že žalobkyňa nenadobudla vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním a za správne považoval, že vlastníctvo je katastri nehnuteľností vedené na neb. W. V. a žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že náhradu trov konania priznal žalovaným, ktorí boli stranou v konaní úspešnou.

5. Proti rozsudku okresného súdu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietala, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Uvedla, že už v podanej žalobe tvrdila, že v obci L. W. prebehla v 40. rokoch tzv. ideálna komasácia, teda že konkrétne EK parcely nie je možné stotožniť s konkrétnymi komasačnými parcelami. Táto skutočnosť medzi stranami sporná nebola a vyplývala aj z vyjadrenia Okresného úradu Námestovo, katastrálny odbor z 22.08.2019. Ďalej poukázala na svoje tvrdenia, že z dôvodu ideálnej komasácie došlo k sceleniu majetku, ktorý bol v rozdrobenom pozemno-knižnom stave, do nových komasačných parciel, ktoré sa mohli nachádzať už na iných miestach než pôvodné pozemno-knižné parcely. Okresný súd opomenul v nadväznosti na tieto tvrdenia vyhodnotiť listinný

dôkaz označený ako „Strana 176 hárok č. XXXX“, ktorý priložila k žalobe. Z tohto dôkazu vyplýva, že dedičskom konaní po W. V. boli prejednané všetky pozemno-knižné vložky, ktoré boli pred rokom 1948 komasované do nových komasačných parciel. Ďalej žalobkyňa namietala, že okresný súd nezaujal stanovisko k jej tvrdeniu, že nadobudla vlastnícke právo k žalovaným parcelám titulom dedičského rozhodnutia D 89/81 vydanom v súlade s vtedajšou praxou štátnych orgánov. V tejto súvislosti len konštatoval, že nemohla dedením nadobudnúť právo k žalovaným parcelám, nakoľko v tom čase už v obci L. W. platil stav komasačný a nie stav pozemno-knižný. Stotožňovanie konkrétnych komasačných parciel s konkrétnymi pozemno-knižnými parcelami však nie je rozhodné, nakoľko dedením nadobudla všetky pozemno-knižné parcely, ktoré boli vykomasované do háorku č. XXXX, a teda sa stala vlastníčkou všetkých komasačných parciel a nie iba niektorých z nich. V tejto súvislosti mal okresný súd brať do úvahy skutočnosť, že všetci ostatní dedičia s takýmto usporiadaním poľnohospodárskeho majetku súhlasili. Z hľadiska ideálnosti komasačných prác je bez právneho významu, či nadobúdaci titul odkazuje na komasačné parcely alebo na parcely pozemno-knižné, nakoľko sa stále jedná o tú istú masu majetku odlišujúcu sa len formálno-právnym označením (inými parcelnými číslami). V súvislosti so závermi okresného súdu o tom, že nespĺnila podmienku dobromyseľnosti pre nadobudnutie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, žalobkyňa uviedla, že okresný súd jej na jednej strane dal za pravdu, že nemohla ovplyvniť neuznávanie komasačného stavu štátnymi orgánmi, no zároveň sám neuznáva dedičské rozhodnutie D 89/81. Poručiiteľka W. V. bola riadnou vlastníčkou poľnohospodárskych nehnuteľností v k. ú. L. W., čo medzi stranami sporné nebolo. Sporným ostalo posúdenie, či vzhľadom na v tom čase povinnú a dedičmi nezmeniteľnú zaužívanú prax štátnych socialistických orgánov o formálnom označení dedeného majetku v pozemnoknižnom stave a nie v komasačnom stave, nadobudol dedič vlastnícke právo k takto označenému aktívu patriaceho do dedičstva.

6. Žalobkyňa uviedla, že pokiaľ by aj odvolací súd dospel k záveru, že označeným rozhodnutím o dedičstve po poručiiteľke W. V. nenadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, mohlo byť toto rozhodnutie titulom pre založenie jej dobrej viery dôverujúc v správnosť rozhodnutia štátneho orgánu o nadobudnutí celého nehnuteľného majetku poručiiteľky. V čase prejednávania dedičstva vnímala vôľu ostatných dedičov vyjadrenú v zápisniciach o dedičstve, v ktorých súhlasili, aby celý nehnuteľný majetok zahrnutý do aktív dedičstva nadobudla práve ona. Pokiaľ notár nehnuteľnosti označil stavom podľa pozemkovej knihy, nemohla táto skutočnosť u nej vytvoriť pochybnosť o nadobudnutí vlastníckeho práva. Objektívnosť tohto nadobudnutia vlastníckeho práva je umocnená práve tým, že účastník nemohol nijakým spôsobom dosiahnuť u štátneho notára, aby nehnuteľnosti označil podľa komasačných parcelných čísel. Právny názor súdu prvej inštancie, že z tohto dôvodu nemohla byť dobromyseľnou v nadobudnutí vlastníckeho práva vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. To, že sa správala ako vlastník týchto parciel preukazovali aj jej výzvy na uzavretie nájomných zmlúv, potvrdenia o existencii nájomného vzťahu a vyplatenom nájomnom, ktoré sú súčasťou pripojeného spisu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 4C/205/97 a s obsahom ktorých sa oboznámil okresný súd na pojednávaní dňa 24.09.2019. Nakoľko sa komasačný stav začal používať až v roku 1992, tak ako to vyplýva z odpovede Okresného úradu Námestovo, katastrálny odbor z 22.08.2019, do uplynutia vydržacej doby nemohla u nej z objektívneho hľadiska v rozhodnej dobe nastať žiadna objektívna skutočnosť, ktorá by narušila takto založenú dobrú vieru. Vlastnícke právo vydržaním tak nadobudla k 01.01.1992 podľa § 868 v spojení s § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka.

7. Žalovaní 1/ - 11/ sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrili k odvolaniu žalobkyne podaním z 06.02.2019. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Uviedli, že okresný súd sa vyčerpávajúco vysporiadal so všetkými tvrdeniami žalobkyne a správne uzatvoril, že predmetom dedičstva sp. zn. D89/81 bol už neexistujúci pozemno-knižný stav. Nehnuteľnosti zapísané na komasačnom háorku č. XXXX pre k. ú. L. W. nie sú totožné a ani neboli vytvorené z pôvodných pozemno-knižných parciel, ktoré boli predmetom konania o dedičstva po neb. W. V., stav komasačný a stav pozemno-knižný nemožno stotožňovať. Vykomasované pozemky v k. ú. L. W. pre neb. W. V. v podiele 175/424 v komasačnom háorku XXXX sa považujú za tzv. novoobstarané pozemky, neidentické s pozemno-knižným stavom. K takto vykomasovaným pozemkom vstúpila poručiiteľka W. V. v roku 1949 do ich držby a užívania, a to až do svojej smrti, ktorú skutočnosť nespochybňovala ani samotná žalobkyňa. Na žalobkyňu však v dedičskom konaní D 89/81 neprešli nehnuteľnosti, spoluvlastnícky podiel poručiiteľky k vykomasovaným pozemkom. V predmetom prípade ide o tzv. novoobjavený majetok poručiiteľky neb. W. V..

8. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a rozsudkom zo dňa 26. júna 2020, sp. zn. 8Co/23/2020-141 napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a žalovaným v rade 1/ - 14/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd v tomto rozhodnutí konštatoval, že z označeného komasačného hárku č. XXXX možno ustáliť iba to, že pozemno-knižné parcely boli predmetom komasácie. Bolo však potrebné, aby žalobkyňa tvrdila a preukázala, že právoplatným skončením komasácie sa rozhodnutie o komasácii nestalo titulom pre nadobudnutie vlastníctva iným vlastníkom (t. j. odlišným od poručiťky), než ktorý pozemok vlastnil pred vykonanou komasáciou. Odvolací súd potom považoval za dôvodné posúdenie nadobudnutie vlastníckeho práva žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, v ktorom prípade by domnelým titulom, na základe ktorého by sporné nehnuteľnosti nadobudla, bolo práve dedičské rozhodnutie. Priklonil sa k odvolacej námietke žalobkyne, že úvahy okresného súdu pôsobia nelogicky, ak na jednej strane pripúšťa, že napriek komasácii štátne orgány naďalej používali identifikáciu nehnuteľností v zmysle pozemkovej knihy a nerešpektovali tak svoje rozhodnutia o komasácii a na strane druhej spochybňuje dobromyseľnosť žalobkyne tým, že musela mať vedomosť o tom, že pozemno-knižné nehnuteľnosti, ktoré dedením mala nadobudnúť boli predmetom komasácie. Krajský súd však konštatoval, že žalobkyňa netvrdila žiadne skutkové okolnosti, z ktorých by bolo možné ustáliť, že sa domáhala vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam na základe vydržania, resp. jej ďalšie tvrdenia nesmerovali k naplneniu podmienok nadobudnutia vlastníctva vydržaním, a to, že vstúpila do úžitku týchto konkrétnych nehnuteľností, a že ich nerušene bez obmedzenia užívala. Preto nebolo možné nad rámec jej tvrdení posudzovať skutkový stav v zmysle ustanovení o vydržaní vlastníckeho práva.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, na základe ktorého Najvyšší súd SR uznesením z 27. apríla 2022 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd poukázal na to, že žalobkyňa na pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie 24. septembra 2019 navrhla jej nárok alternatívne posúdiť z titulu vydržania vlastníckeho práva, pričom vo svojom prednese rozvinula skutkové okolnosti ohľadne takto alternatívne posudzovaného návrhu. Uviedol, že vzhľadom na uvedené bude potrebné zo strany odvolacieho súdu dôslednejšie sa zaoberať nárokom žalobkyne aj s ohľadom na možnosť nadobudnutia jej spoluvlastníckeho práva titulom vydržania a výsledné rozhodnutie v tomto smere náležite odôvodniť.

10. Krajský súd ako súd odvolací bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 CSP), prihliadajúc zároveň na vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a viazaný právny názorom vysloveným Najvyšším súdom SR v zrušujúcom uznesení (§ 455 CSP), rozsudok okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. a/, b/ CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Po rozhodnutí Najvyššieho súdu SR o dovolaní žalobkyne a opätovnom predložení veci, odvolací súd zistil, že po vydaní napadnutého rozsudku okresného súdu došlo k úmrtiu žalovaného 13/ K. V.. Na základe § 63 ods. 1 a 2 CSP rozhodol o pokračovaní v konaní s jeho dedičmi. Podľa uznesenia Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-10D/175/2022-61 z 24.07.2023 sú nimi manželka a deti označení vo výroku tohto uznesenia ako žalovaní 13a/ až 13d/, s ktorými bude odvolací súd ďalej konať.

12. Žalobkyňa v podanom odvolaní namietala nesprávnosť skutkových a právnych záverov okresného súdu, že na základe dedičského rozhodnutia po svojej právnej predchodkyňi W. V. nemohla nadobudnúť sporné nehnuteľnosti z dôvodu, že v čase prebiehajúceho dedičského konania v obci L. W., v ktorej sa tieto nachádzali, platil stav komasačný a nie stav pozemno-knižný, ktorý bol prejednaný v dedičskom konaní. V súvislosti s touto odvolacou námietkou odvolací súd vo svojom predchádzajúcom rozsudku uviedol, že ju nepovažuje za dôvodnú. Podrobne rozobral právny inštitút komasácie, jeho jednotlivé fázy a vznik vlastníctva k nehnuteľnostiam na jeho základe. Konštatoval, že žalobkyňa netvrdila a nepreukázala, že právoplatným skončením komasácie sa rozhodnutie o komasácii nestalo titulom pre nadobudnutie vlastníctva iným vlastníkom (t. j. odlišným od poručiťky), než ktorý pozemok vlastnil pred vykonanou komasáciou a dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala nadobudnutie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam dedením po W. V.. Tento záver odvolacieho súdu nebol spochybňovaný ani žalobkyňou v podanom dovolaní a jeho posúdením sa nezaoberal ani Najvyšší súd SR. Odvolací súd, preto nemal dôvod odchyliť sa od svojich záverov, ktoré uviedol v rozsudku zrušenom uznesením Najvyššieho súdu SR (bod 9. odôvodnenia zrušeného rozsudku). Okresný súd vychádzal zo zistenia,

že v čase dedičského konania po W. V. (v roku 1981) už komasácia v kat. území L. W. prebehla. V tejto súvislosti poukázal na meritórny rozsudok Krajského súdu v Ružomberku a vyjadrenie Okresného úradu v Námestove, katastrálny odbor. Proces zavŕšenia komasácie mohol nastať až po právoplatnosti uznesenia o autentifikácii nového stavu, keď boli rozdeľovacie operáty opatrené autentifikačnou doložkou. Meritórny rozsudok sa vydával v tzv. meritórnom konaní a riešil otázky umiestnenia novo vznikajúcich pozemkov, bez ďalšieho iba meritórny rozsudok nemožno považovať za dôkaz o právoplatnom zavŕšení komasácie. Okresný úrad, katastrálny odbor v správe z 22.08.2019 oznámil okresnému súdu, že komasácia zavŕšená bola, avšak po zavŕšení nedošlo k prepracovaniu pozemkovej knihy. V tomto prípade tak išlo o tzv. nezapísanú komasáciu, keď zmeny v majetkových pomeroch k pozemkom vzniknutých komasáciou neboli prevedené (zaznačené) v pozemkovej knihe. Možno tak prisvedčiť žalobkyni, že len sama okolnosť, že po komasácii nedošlo k prepracovaniu pozemkovej knihy nie je rozhodujúca. Krajský súd však vychádzal z toho, že v takomto prípade pri riešení otázky vlastníctva nestačí vychádzať len z pozemno-knižných údajov, ale treba skúmať, či sa komasačné konanie skončilo rozhodnutím, ktoré sa stalo titulom pre nadobudnutie vlastníctva iným vlastníkom než tým, ktorý predmetný pozemok vlastnili pred vykonanou komasáciou. Považoval tak za potrebné, aby žalobkyňa tvrdila a preukázala, že právoplatným skončením komasácie sa rozhodnutie o komasácii nestalo titulom pre nadobudnutie vlastníctva iným vlastníkom (t.j. odlišným od poručiťky), než ktorý pozemok vlastnili pred vykonanou komasáciou. Bez zistenia výsledkov vykonanej komasácie nemohol posúdiť dôvodnosť nároku žalobkyne. Komasačný hárok č.XXXX, na ktorý sa odvolávala žalobkyňa túto skutočnosť nepreukazoval, z neho bolo možné ustáliť iba to, že pozemno-knižné parcely boli predmetom komasácie. Vzhľadom na to, že žalobkyňa netvrdila a nepreukázala tieto skutočnosti, stotožnil sa so záverom okresného súdu, že na „len“ na základe dedičského rozhodnutia nemohla nadobudnúť vlastníctvo k pozemkom v tvrdenom komasovanom stave.

13. Následne sa zameril na preskúmanie správnosti záverov okresného súdu o vydržaní vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam žalobkyňou. Okresný súd vychádzal z toho, že žalobkyňa nepreukázala splnenie jednej z podmienok vydržania, a to dobromyseľnosť, lebo v čase dedičského konania po W. V. musela mať vedomosť, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dedenia v pozemno-knižnom stave už v tom čase neexistovali a boli skomasované. Odvolací súd prisvedčil žalobkyni, že tieto úvahy okresného súdu sú v rozpore s jeho záverom, že napriek komasácii štátne orgány naďalej používali identifikáciu nehnuteľností v zmysle pozemkovej knihy a nerešpektovali zmeny vzniknuté komasáciou. Keďže však dospel k záveru, že žalobkyňa neuviedla tvrdenia, na základe ktorých by bolo možné posúdiť jej nárok na určenie vlastníctva titulom vydržania, nepovažoval túto zmätočnosť odôvodnenia rozsudku okresného súdu za také pochybenie, ktoré by zasiahlo do práva žalobkyne na spravodlivý proces.

14. Vzhľadom na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR, ktorým bol v poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu zrušený, odvolací súd sa zaoberal nárokom žalobkyne a s ohľadom na možnosť nadobudnutia jej vlastníckeho práva vydržaním. Z obsahu súdneho spisu mal odvolací súd preukázané, že žalobkyňa v žalobe doručenej okresnému súdu 29.12.2017 vymedzila svoj nárok po skutkovej stránke tak, že sporné nehnuteľnosti nadobudla priamo dedičským rozhodnutím vydaným v dedičskom konaní po poručiťke W. V., vedeným pod sp. zn. D89/81. Uviedla, že predmetné rozhodnutie odkazovalo, v súlade s dovtedajšou praxou štátnych notárstiev, na pozemno-knižný stav, aj keď už platil stav komasačný a podrobne rozoberala dôvody, pre ktoré by aj napriek tomu, že dedičské rozhodnutie uvádza nehnuteľnosti v pozemno-knižnom stave mala na jeho základe nadobudnúť sporné nehnuteľnosti, ktoré zodpovedajú komasovanému stavu. V žalobe neuvádzala žiadne rozhodné skutočnosti, na základe ktorých by mohol súd posudzovať nadobudnutie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Žalobkyňa, prostredníctvom právneho zástupcu, na pojednávaní pred okresným súdom dňa 24. septembra 2019 (zápisnica o pojednávaní z č.l. 97 a nasl.) predniesla nové skutkové tvrdenia, že na základe dedičského rozhodnutia ako domnelého právneho titulu vstúpila do držby sporných nehnuteľností a správala sa k nim ako vlastným, o čom svedčia nájomné zmluvy, ktorými ich prenechala do užívania označeným subjektom. Zároveň právny zástupca žalobkyne navrhol v súvislosti s týmto jeho vyjadrením oboznámiť z pripojeného spisu sp. zn. 4C/205/2009 konkrétne listiny o uzavretí nájomných zmlúv.

15. Podľa § 124 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

16. Podľa čl. 11 ods. 1 CSP úkony strán sporu sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah.

17. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo elektronickej podobe.

18. Podľa § 140 ods. 2 CSP zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe.

19. Podľa § 142 ods. 1 CSP o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania.

20. Ustanovenie § 124 ods. 1 CSP predstavuje interpretačné pravidlo, podľa ktorého každé podanie je nutné posudzovať podľa jeho obsahu, teda podľa toho, ako bolo navonok prejavované, nie podľa toho, ako bolo označené alebo či medzi uskutočneným podaním a tvrdenou vnútornou vôľou konajúcej osoby je skutočný súhlas. Aktuálna úprava Civilného sporového poriadku v § 125 ods. 1 CSP uvádza, že podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej alebo elektronickej podobe. Vychádzajúc z doslovného znenia tohto ustanovenia by bolo možné v sporovom konaní podanie urobiť len písomne, nie ústne do zápisnice. To, že podanie v sporových veciach nie je možné urobiť ústne do zápisnice však nevyklučuje, aby mohli strany na pojednávaní formulovať súdu svoje úkony, ktoré by inak mohli realizovať aj cestou podania do zápisnice o pojednávaní v rámci svojich prednesov, ktorých obsahom je samotný úkon strany (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajanková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. komentár. Praha: CHBeck, 2016, 447s.).

21. Odvolací súd zameril svoju pozornosť na vyhodnotenie uvedeného prednesu právneho zástupcu žalobkyne zachyteného v zápisnici o pojednávaní zo dňa 24. septembra 2019 z hľadiska jeho obsahu a dospel k záveru, že uvedeným prednesom došlo k doplneniu rozhodujúcich skutočností uvádzaných v pôvodnej žalobe, teda išlo o zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na vyjadrenie žalobkyne prostredníctvom jej právneho zástupcu v podanom dovolaní, v ktorom samotná žalobkyňa nespochybňuje, že v pôvodnej žalobe skutočnosti o možnosti nadobudnutia jej vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním neuvádzala, ale učinila tak až prostredníctvom právneho zástupcu na už spomínanom pojednávaní pred okresným súdom.

22. Sporové konanie je ovládané dispozičným princípom, a preto sa začína len na základe podania, ktoré sa nazýva žalobou. Existencia návrhu na začatie konania je tzv. vecná procesná podmienka konania. Povinnosť súdu skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania vyplýva z ust. § 161 CSP. Kedykoľvek v priebehu konania súd zistí nedostatok procesnej podmienky, postupuje v konaní v závislosti od toho, či ide o odstrániteľný alebo neodstrániteľný nedostatok podmienky konania.

23. Na základe dispozičného úkonu žalobkyne došlo k zmene skutkového vymedzenia uplatneného nároku, ktorý z hľadiska obsahu možno hodnotiť ako zmenu žaloby, ktorá bola vykonaná na pojednávaní pred okresným súdom dňa 24. septembra 2019. O prípustnosti, respektíve neprípustnosti tejto zmeny mal okresný súd rozhodnúť podľa § 142 ods. 1 CSP. Rozhodnutie súdu je dôležité pre strany sporu, aby boli informované o tom, čo je predmetom sporu a čo sa bude prejednávať.

24. Vychádzajúc z týchto zistení potom odvolací súd na rozdiel od svojho predchádzajúceho záveru konštatuje, že žalobkyňa rozvinula skutkové okolnosti, na základe ktorých si uplatňuje svoj nárok na určenie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam titulom vydržania. Tieto skutkové tvrdenia však neuvádzala v rámci podanej žaloby, ale ich následne doplnila až na pojednávaní pred okresným súdom. Predmetné doplnenie je treba posudzovať ako zmenu žaloby, na základe ktorej sa rozšírili skutkové okolnosti, z ktorých žalobkyňa uplatňuje svoj nárok a o tejto zmene žaloby bol povinný okresný súd rozhodnúť. Pokiaľ o tejto zmene nerozhodol, predmetom konania nebol nárok žalobkyne na určenie vlastníctva na základe skutkových tvrdení prezentovaných v rámci pojednávania pred okresným súdom dňa 24. septembra 2019 a o takomto nároku ani nemohlo byť rozhodované. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom bude rozhodnúť o tomto dispozičnom úkone žalobkyne, ktorý je zmenou žaloby a následne opätovne vec prejednať. Na uvedené skutočnosti musel odvolací súd prihliadať, aj keď neboli výslovne namietané v podanom dovolaní, lebo (ako konštatoval vyššie v bode 21) existencia žaloby je vecnou procesnou podmienkou konania a podľa § 380 ods. 2 CSP na vady,

ktoré sa týkajú procesných podmienok, príkladne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

25. Na okraj odvolací súd poznamenáva, že bez ohľadu na uvedené zotrúva na svojom závere o zmatečnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu v časti jeho záverov o nedobromyseľnosti žalobkyne. V prípade, že zmena žaloby zo strany okresného súdu bude pripustená, je potrebné, aby sa podrobnejšie zaoberal odôvodnením dobromyseľnosti žalobkyne a vysvetlil, z akého dôvodu žalobkyňa nemohla byť dobromyseľná v tom, že dedí sporné nehnuteľnosti v komasovanom stave, pokiaľ vychádzal z toho, že pozemno-knižný sice neplatil, ale štátne orgány z neho napriek tomu vychádzali. Rovnako bude nutné, aby vyhodnotil naplnenie aj ostatných zákonných predpokladov pre nadobudnutie vlastníctva žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, medzi ktoré patria : a) nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržačiu dobu, b) nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom stanovenej doby a c) uplynutie vydržacej doby.

26. Okresný súd vo svojom novom rozhodnutí zároveň rozhodne o trovách celého konania, vrátane trov odvolacieho a dovolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).